

Korporacje transnarodowe w gospodarce światowej

Miłosz Gibas

Plan prezentacji

Korporacje transnarodowe
na przestrzeni wieków

Korporacje transnarodowe na przestrzeni wieków

Etapy dominacji korporacji z trzech regionów:

- 1 – korporacje europejskie (połowa XIX wieku do II wojny światowej)
- 2 – korporacje amerykańskie (koniec II wojny światowej do ok. 1970 r.)
- 3 – korporacje krajów Triady (po 1970 r.)
- 4 – korporacje krajów Pacyfiku?

Znaczenie korporacji transnarodowych w gospodarce światowej

Rok 2017, a rok 2003

	Company name	Nationality	Industry	Change in market cap 2016-2017 (\$bn)	Market cap 2017 (\$bn)	Market cap 2016 (\$bn)
1	Apple	United States	Technology	149	25%	754
2	Amazon.com	United States	Consumer Services	144	51%	423
3	Bank of America	United States	Financials	97	69%	236
4	JPMorgan Chase	United States	Financials	96	44%	314
5	Samsung Electronics	South Korea	Consumer Goods	93	56%	259
6	Facebook	United States	Technology	86	26%	411
7	Tencent	China	Technology	80	41%	272
8	Charter Communications	United States	Consumer Services	78	345%	101
9	Alibaba	China	Consumer Services	73	38%	269
10	Microsoft	United States	Technology	72	17%	509
11	Alphabet	United States	Technology	62	12%	579
12	Berkshire Hathaway	United States	Financials	61	17%	411
13	Citigroup	United States	Financials	43	35%	165
14	China Construction	China	Financials	41	26%	202
15	Johnson & Johnson	United States	Health Care	39	13%	338
16	HSBC	United Kingdom	Financials	39	31%	162
17	Unitedhealth Group	United States	Health Care	35	29%	158
18	Wells Fargo	United States	Financials	34	14%	279
19	TSMC	Taiwan	Technology	31	24%	161
20	Comcast	United States	Consumer Services	29	19%	178

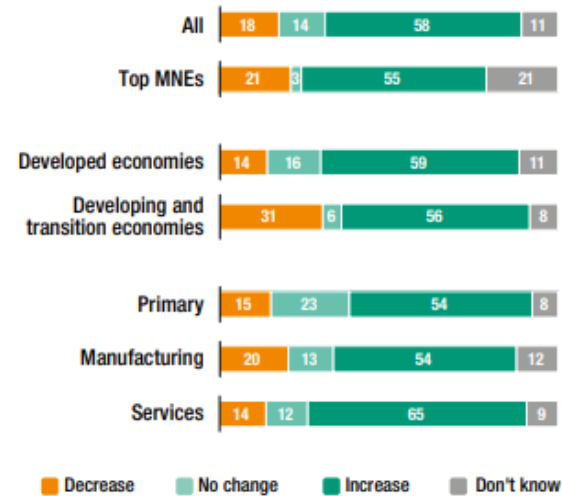
Tab. 2. Korporacje transnarodowe wg największej wartości rynkowej w 2003 r.

Pozycja		Nazwa korporacji	Kraj pochodzenia	Wartość rynkowa (mld dol. USA)
2003	2002			
1.	1.	General Electric	USA	286,10
2.	2.	Microsoft	USA	263,99
3.	3.	Exon Mobil	USA	244,93
4.	6.	Pfizer	USA	244,89
5.	4.	Wal- Mart Stories	USA	232,22
6.	5.	Citigroup	USA	210,86
7.	9.	Johnson & Johnson	USA	161,36
8.	7.	Royal Dutch/ Shell Group	Holandia/ Wlk Bryt.	158,48
9.	8.	BP	Wielka Brytania	153,22
10.	11.	American International Group	USA	150,97
11.	13.	International Business Machines	USA	150,97
12.	27.	Vodafone Group	Wielka Brytania	147,99
13.	10.	Intel	USA	136,04
14.	22.	HSBC Holdings	Wielka Brytania	126,97
15.	15.	Merck	USA	124,81
16.	16.	Glaxosmithkline	Wielka Brytania	118,96
17.	21.	Procter & Gamble	USA	118,88
18.	23.	Cisco System	USA	115,17
19.	17.	Novartis	Szwajcaria	113,09
20.	12.	Coca- Cola	USA	112,97
21.	19.	Bank of America	USA	111,06
22.	25.	Berkshire Hathaway	USA	108,98
23.	14.	NTT Docomo	Japonia	105,31
24.	16.	Total	Francja	103,78
25.	20.	Verizon Communications	USA	103,55
26.	28.	Toyota Motor	Japonia	86,32
27.	48.	Nokia	Finlandia	86,09
28.	18.	Altria Group	USA	85,43
29.	24.	SBC Communications	USA	84,53
30.	70.	Amgen	USA	83,29
31.	30.	Nestle	Szwajcaria	83,00
32.	33.	Wells Fargo	USA	81,72
33.	46.	Dell Computer	USA	80,70
34.	34.	Viacom	USA	80,18
35.	32.	Pepsico	USA	76,34
36.	31.	ChevronTexaco	USA	75,79
37.	29.	Home Depot	USA	75,56
38.	35.	Royal Bank of Scotland Group	Wielka Brytania	75,13
39.	37.	Fannie Mae	USA	73,19
40.	43.	Roche Holding	Szwajcaria	72,61
41.	49.	United Parcel Service	USA	69,92
42.	38.	Astrazeneca	Wielka Brytania	69,67
43.	40.	Abbott Laboratories	USA	69,61
44.	36.	AOL Time Warner	USA	68,36
45.	88.	Oracle	USA	68,20
46.	47.	UBS	Szwajcaria	67,63
47.	169.	Comcast	USA	67,21
48.	44.	Eli Lilly	USA	67,15
49.	45.	J. P. Morgan Chase	USA	66,71
50.	52.	Eni	Włochy	64,58

Źródło: Morgan Stanley Capital Inter., Standard & Poors COMPUSTAT za: BusinessWeek 08/2003 r.

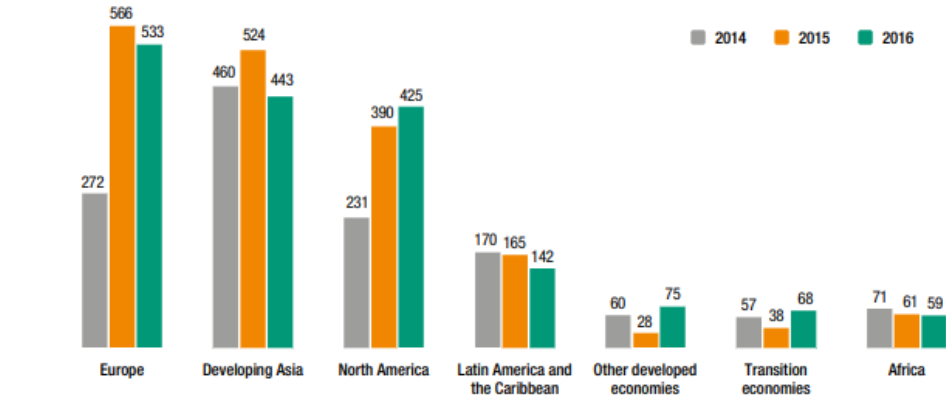
Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne

Figure I.3. Executives' expectations for global FDI activity, 2017–2019 (Per cent of executives based in each region and sector)

Source: ©UNCTAD, business survey.

Figure I.9. FDI inflows by region, 2014–2016 (Billions of dollars)

Source: ©UNCTAD, FDI/MNE database (www.unctad.org/fdistatistics).

Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne

Figure I.4. Factors influencing future global FDI activity (Per cent of all executives)

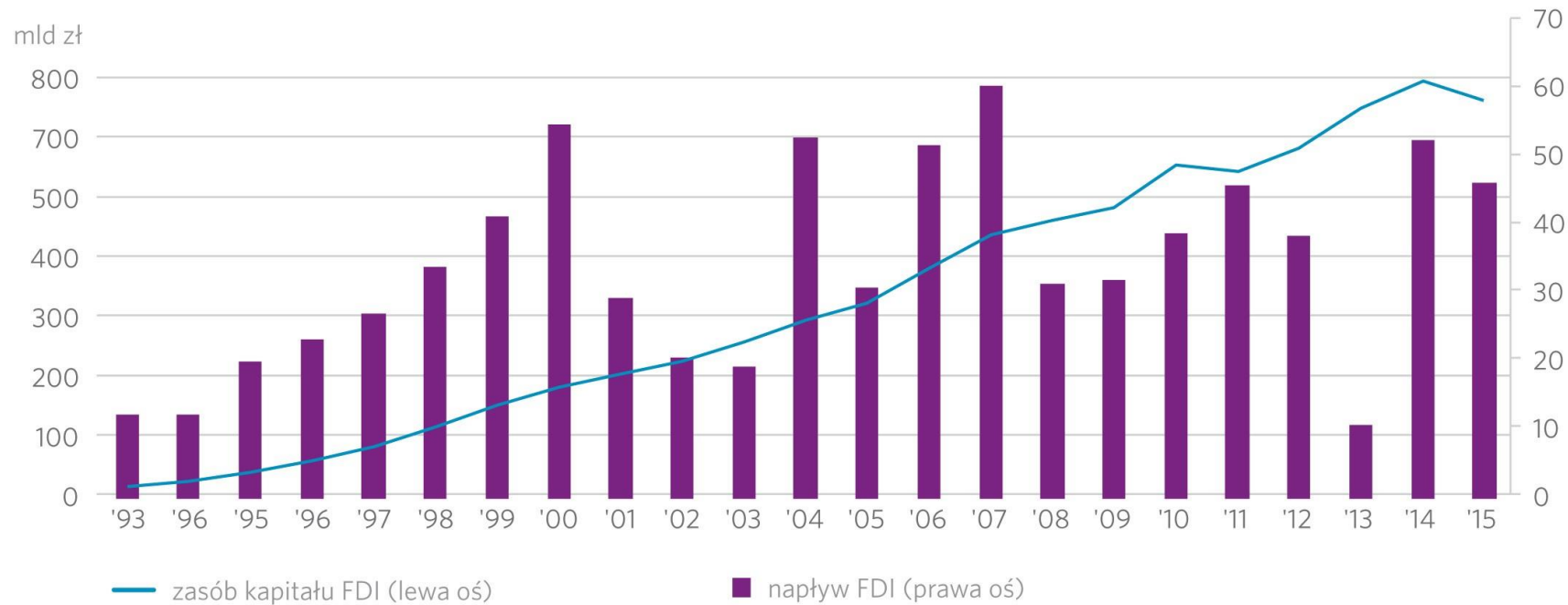
Source: ©UNCTAD, business survey.

Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne

Kategoria	Czynniki twarde	Czynniki miękkie
Rynek pracy	• podaż siły roboczej • kwalifikacje siły roboczej • poziom wynagrodzeń • standard pozamaterialnego systemu wynagrodzeń	• jakość administracji • stosunki ze związkami zawodowymi • możliwość pozyskania pracy, rozwoju zawodowego, kształcenia • rozmieszczenie przestrzenne siły roboczej (odległość od miejsca pracy i możliwości komunikacyjne)
Infrastruktura działalności gospodarczej	• podaż gruntów i biur • infrastruktura transportowa (ilość i jakość dróg oraz innych połączeń komunikacyjnych - lotnisko, port) wewnątrzregionalna sytuacja • komunikacyjna (połączenia lokalne, częstotliwość i kompatybilność)	• wizerunek danego obszaru jako miejsca działalności gospodarczej (istnienie innych podmiotów, okręgów przemysłowych, centrów) • jakość zagospodarowania przestrzeni i wyobrażenia decydentów odnośnie perspektyw rozwoju (ewidencje, plany, uregulowany stan prawny gruntów i budynków)
Koszty	• cena gruntów i powierzchni • lokalne opłaty i podatki • lokalne subwencje i dodatki • regionalne nakłady na dobra ogólnego użytku (np. ochronę środowiska, stan bezpieczeństwa) • zaopatrzenia w energię i wodę • wynagrodzenia i uposażenia	• koszty promocji regionalnej (współuczestnictwo w zintegrowanym systemie promocji, pozwalające na obniżenie kosztów własnych) • regionalne różnice w wynagrodzeniach motywacyjne elementy pozapłacowe
Inne		• Klimat gospodarczy • Public Relations miejsca • Otoczenie kulturalne

BIZ w Polsce

W Polsce:

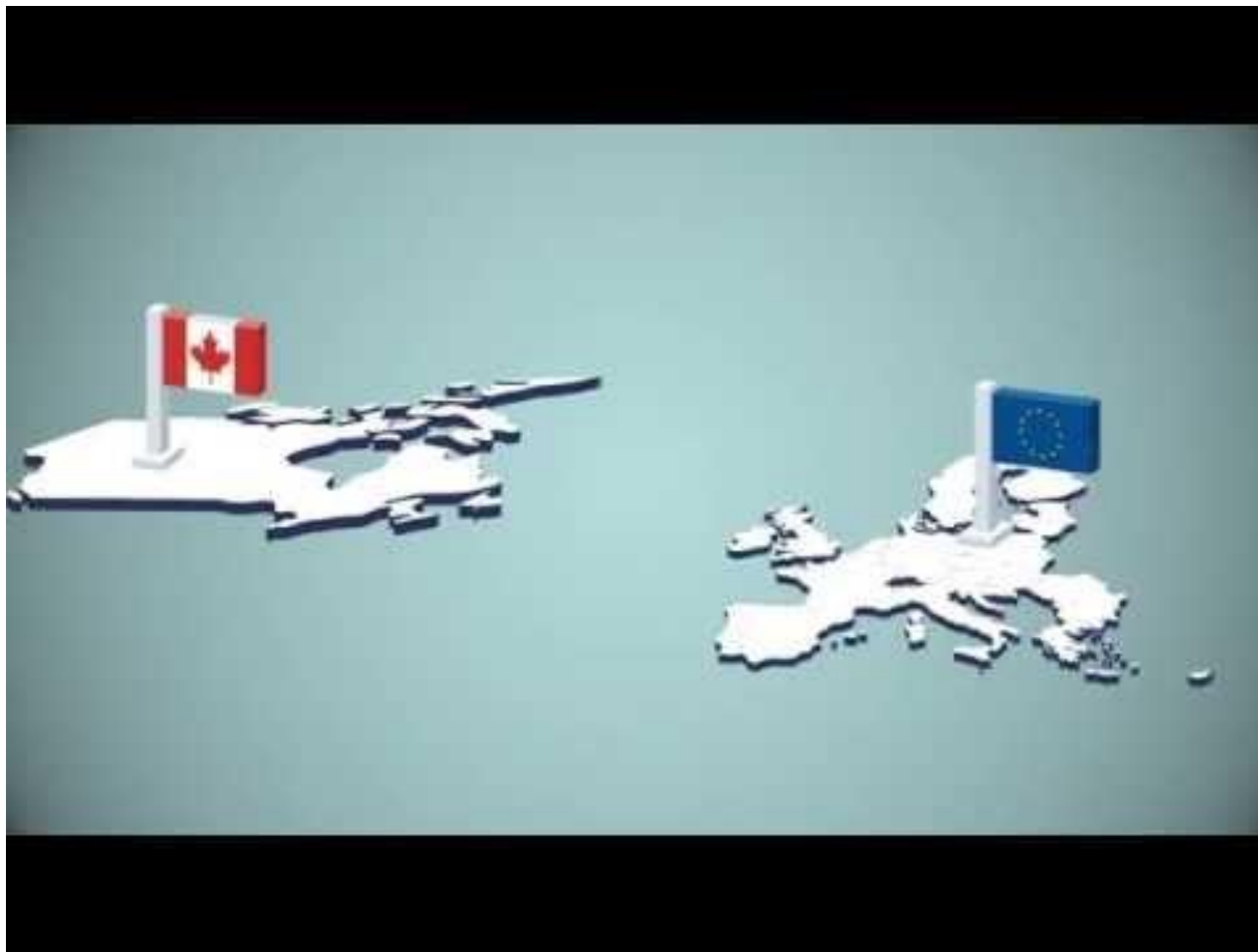
Źródło: Francusko-Polska Izba Gospodarcza

KTN w Unii Europejskiej

szanse i wyzwania

Umowy o wolnym handlu

Globalizacja korporacyjna
w Unii Europejskiej

szanse i wyzwania

Umowy o wolnym handlu pomiędzy UE, a innymi mocarstwami

Szansa, wyzwanie, czy zagrożenie?

Szansa	Wyzwanie	Zagrożenie
Większy wachlarz wyboru konsumpcyjnego w dostępniejszych dla wszystkich cenach	Czy UE będzie w stanie opanować napływ zagranicznych towarów i kapitału tak aby rodzimy rynek nie uległ drastycznym wahaniom?	Zalew obcych towarów może wyeliminować lub radykalnie zredukować macierzysty rynek towarowy UE a tysiące osób stracić pracę

Bilans działalności KTN
wg wybranych profesorów

Simon Bornschie, **Raphael Schaub** i **Christopher Chase-Dunn** – socjologowie ze Szwajcarii i USA – krytyczne podejście do roli KTN w gospodarce światowej

Glenn Firebaugh – amerykański socjolog – pragmatyczne podejście do roli KTN w gospodarce światowej

Stephen Hymer – kanadyjski ekonomista – krytycznie o wpływie KTN na decyzje polityczne

Rhys Jenkins – brytyjski ekonomista – lista zarzutów wobec KTN

Bilans działalności KTN

Cecha	Wpływ pozytywny	Wpływ negatywny
Dostarczanie kapitału	Zaspokajanie braków w kapitale w kraju goszczącym	napływ ukierunkowany na późniejsze przetransferowanie w różnych formach kapitału o zdecydowanie większej wartości
Przepływy i dostarczanie technologii	Dostarczanie nowoczesnych rozwiązań	stare technologie, szkodliwe dla ludzi i środowiska, zazwyczaj transfer związany z zakazem stosowania w krajach wysoko rozwiniętych czy chęcią przedłużenia cyklu życia, ewentualnie technologie dostarczane (wyceniane) po zawyżonej cenie, bez możliwości wytworzenia żadnych lokalnych związków – ścieżek transferu oraz ukierunkowane na produkcję wyrobów zaspokajających jedynie potrzeby lokalnych zamożnych elit czy odbiorców w innych państwach
Podniesienie konkurencyjności krajowych przedsiębiorstw	gdy konkurencja odbywa się na zdrowych zasadach i wszystkie podmioty są równe – wówczas krajowe podmioty mogą zostać zmuszone do wcześniejszej komercjalizacji nowocześniejszych rozwiązań	gdy korporacje mogą korzystać z dodatkowej pomocy ze strony władz kraju goszczącego, niedostępnej dla podmiotów rodzimych, czy celowo realizują inwestycje w celu osłabienia pozycji rynkowej bądź nawet eliminacji podmiotów rodzimych
Transfer pośredni wiedzy i technologii do podmiotów lokalnych – przepływy ludzi oraz technologii	możliwy, na rynkowych zasadach	Możliwie ograniczany

Bilans działalności KTN

Cecha	Wpływ pozytywny	Wpływ negatywny
Perspektywa rozpatrywania inwestycji z punktu widzenia korporacji	inwestycja silnie włączona w ramach funkcjonujących łańcuchów tworzenia wartości dodanej	inwestycja ukierunkowana jedynie praktycznie na czasowe wykorzystanie specyficznych zasobów kraju goszczącego, łatwa do ewentualnej likwidacji, gdy odnoszone z niej korzyści ulegną obniżeniu – tzw. inwestycja satelicka, a nie kluczowa w łańcuchu tworzenia wartości
Intelektualna wartość dodana	wzbogacenie kapitału ludzkiego o nowe umiejętności	stosowanie drenażu mózgów, podkupywanie najlepszych specjalistów z rodzimych podmiotów, co obniża ich zdolności konkurencyjne
Transfer – tworzenie centrów B+R	Efektywne dostarczanie najnowszych rozwiązań do lokalnych pracowników wysoko wykształconych i wykorzystywanie ich potencjału	brak, centra pozostają zazwyczaj w kraju macierzystym
Kontrola władz kraju goszczącego nad korporacją	znaczna, prowadzona w granicach prawa (zwalczanie zmów cenowych, nielegalnego transferu funduszy, karteli itd.)	praktycznie brak, korporacje pozostają poza jakąkolwiek faktyczną kontrolą, nieraz prowadzą niczym nieskrępowaną działalność (w odróżnieniu od podmiotów krajowych)

Wpływ KTN
na społeczeństwa
oraz instytucje państwa

Weryfikowanie hipotez
postawionych w 2005 roku przez dr Stanisława Salę.
Czy się sprawdziły?

Funkcjonowanie korporacji transnarodowych ponad granicami państw wywołuje efekt wyrównywania się kosztów pracy w skali globalnej.

Weryfikacja:

W Stanach Zjednoczonych w ciągu ostatnich trzydziestu lat pomimo wzrostu PKB o ponad 30% tygodniowe zarobki robotników zmniejszyły się o 19%. Z jednej strony pracownicy niewykwalifikowani w krajach słabo rozwiniętych zarabiają w korporacjach nieco więcej niż w pozostałych przedsiębiorstwach, natomiast z drugiej strony obserwujemy spadek zarobków w analogicznej klasie w krajach wysokorozwiniętych. (L. Thurow 1995).

Wpływ KTN
na społeczeństwa
oraz instytucje państwa

Weryfikowanie hipotez
postawionych w 2005 roku przez dr Stanisława Salę.
Czy się sprawdziły?

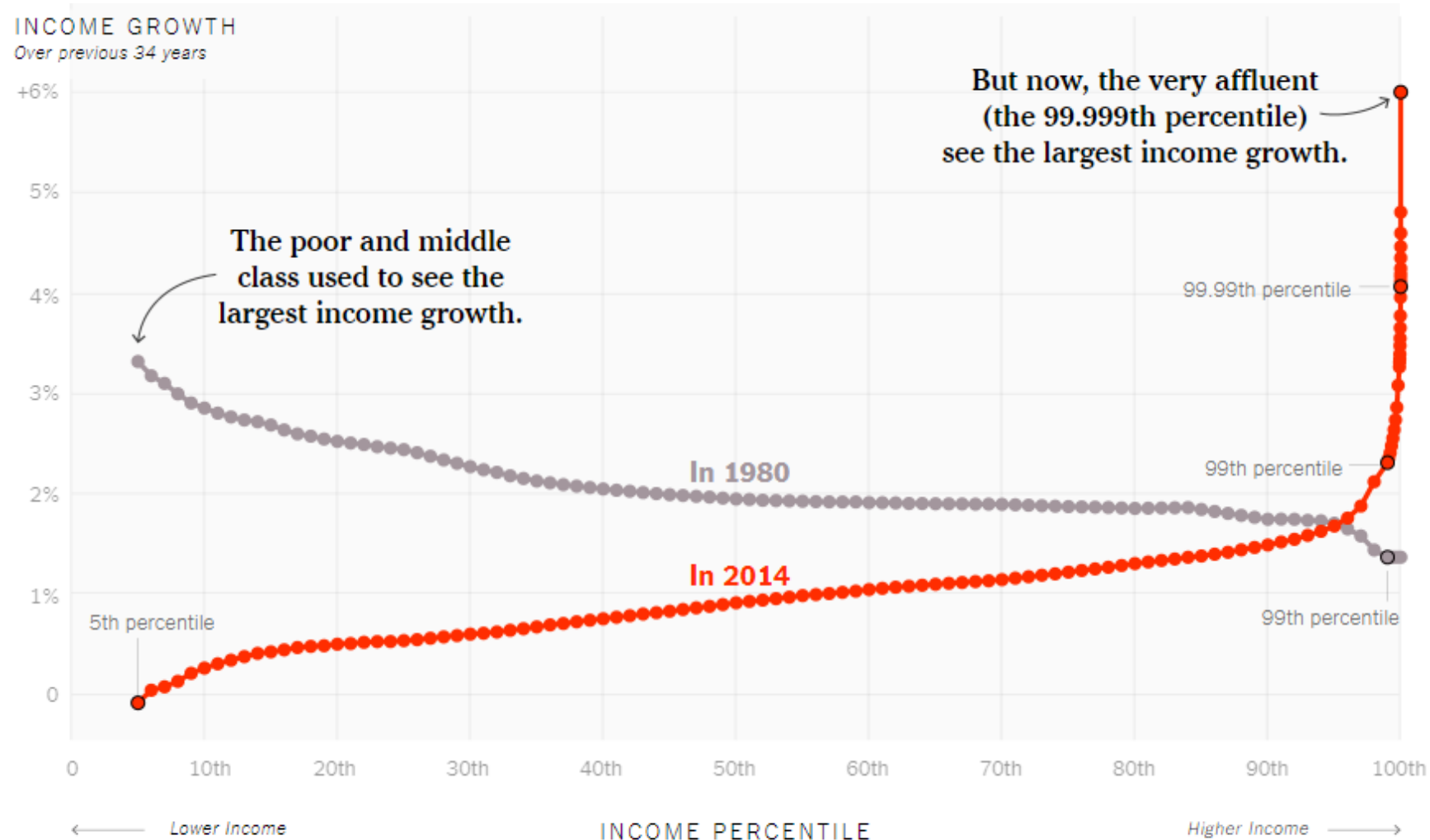
Hipoteza 1

Funkcjonowanie korporacji transnarodowych ponad granicami państw wywołuje efekt wyrównywania się kosztów pracy w skali globalnej.

Hipoteza 2

Spadek uposażenia pracowników oraz wzrost płac kadry zarządzającej potęgują różnice w dochodach.

Weryfikacja hipotezy 2

Note: Inflation-adjusted annual average growth using income after taxes, transfers and non-cash benefits.

Wpływ KTN
na społeczeństwa
oraz instytucje państwa

Weryfikowanie hipotez
postawionych w 2005 roku przez dr Stanisława Salę.
Czy się sprawdziły?

Hipoteza 1

Funkcjonowanie korporacji transnarodowych ponad granicami państw wywołuje efekt wyrównywania się kosztów pracy w skali globalnej.

Hipoteza 2

Spadek uposażenia pracowników oraz wzrost płac kadry zarządzającej potęgują różnice w dochodach.

Hipoteza 3

KTN stopniowo otwierają poszczególne gospodarki na konkurencję zewnętrzną, w wyniku czego powstaje gospodarka globalna, która wymusza nowe formy konkurencyjności.

Weryfikacja hipotezy 3

Mateusz Morawiecki: Polska może stać się liderem elektromobilności

PAP

🕒 7 paź 17 09:06 🔥 8 950

FACEBOOK

LINKEDIN

TWITTER

ZAPISZ SIĘ NA NEWSLETTER

- Elektromobilność to pierwsza rewolucja przemysłowa, w której możemy uczestniczyć jako lider, a nie odbiorca technologii - podkreśla wicepremier Mateusz Morawiecki w rozmowie z portalem wPolityce. Według niego ma być ona drogą do odbudowy polskiego przemysłu motoryzacyjnego.

Foto: STANISŁAW KOWALCZUK / East News

Wpływ KTN na społeczeństwa

Weryfikowanie hipotez
postawionych w 2005 roku przez dr Stanisława Salę.
Czy się sprawdziły?

KTN traktują przepływy międzygałęziowe jako eksport i import. Manipulując odpowiednio różnicami cen przyczyniają się do transferu zysków do rajów podatkowych, ew. do kraju pochodzenia.

Weryfikacja:

Ceny transferowe stały się plagą na skalę globalną. Państwa wprowadzają szereg rozwiązań mających za zadanie ograniczenie stosowania cen transferowych. W Polsce analiza od 1 stycznia 2017 r. obowiązkowym elementem dokumentacji cen transferowych dla podatników, którzy w poprzednim roku podatkowym przekroczyli poziom 10 mln euro przychodów lub kosztów, stały się analizy benchmarkingowe.

Wpływ KTN
na społeczeństwa
oraz instytucje państwa

Weryfikowanie hipotez
postawionych w 2005 roku przez dr Stanisława Salę.
Czy się sprawdziły?

KTN w istotny sposób oddziałują na rynek pracy, zwłaszcza poprzez zapotrzebowanie na specyficznych pracowników. Z jednej strony korporacje poszukują niewykwalifikowanych młodych pracowników, których można w krótkim czasie przyuczyć do wykonywania stosunkowo mało skomplikowanych czynności, natomiast z drugiej strony poszukują wysokiej klasy specjalistów, którzy będą stanowić dobrze opłacaną kadrę zarządzającą.

Weryfikacja hipotezy 5

Internship

Providing world-class employment opportunities for young Africans with Microsoft and our partners.

Dziękuję!

Źródła

- Jarosław Brach „Korporacje transnarodowe w gospodarce światowej – ocena działalności, 2015
- Kinga Jasiak – „Szanse i wyzwania państw Unii Europejskiej w dobie globalizacji korporacyjnej”, 2017
- Stanisław Sala „Przedsiębiorczość a współczesne wyzwania cywilizacyjne”
- <http://ec.europa.eu/>
- Francusko-Polska Izba Gospodarcza
- World Investment Report 2017